ADRODDIAD

Pwyllgor Adeiladu Capel Newydd,

SALEM, VENEDOCIA,

SWYDD VAN WERT,

OHIO.

AGORWYD HYDREF 15-16, 1898.

ADRODDIAD

Pwyllgor Adeiladu Capel Newydd,

SALEM, VENEDOCIA,
SWYDD VAN WERT,

OHIO.

AGORWYD HYDREF 15-16, 1898.

ARGRAFFWYD YN
SWYDDFA Y REPUBLICAN,
VAN WERT, OHIO.

ANERCHIAD.

ANWYL GYFEILLION:—Wrth gyflwyno i'ch sylw yr adroddiad hwn o hanes yr adeiladu, teimlwn ein hunain yn barod i dori allan mewn gorfoledd, mae ein llestr yn llawn. Gan i ni gychwyn y mudiad heb ymgynghorid ffurfiol, teimlem gyfrifoldeb neillduol arnom, a chyfaddefwn iddo fod yn faich trwm o bryder i ni; goddefer i ni roi teyrnged gyhoeddus o ddiolchgarwch i'r Pen Mawr am ein cynal, i ddwyn hyn o waith i fuddugoliaeth. Diolch iddo am arbediad bywyd, a phob nerth a gawsom, ac am iddo roddi i chwithau oll galon i weithio.

Yr oedd 1898 yn Jubili y Sefydliad; ac felly dathlwyd ef mewn modd teilwng, sef trwy godi capel hardd i genedlaethau sydd yn dod, os na ddigwydda damwain. Ni raid petruso dweyd ei fod y capel harddaf a fedd y Cymry yn America; a thystiai ymwelydd enwog o Gymru nad oedd ei harddach yno ychwaith.

Adeiladwyd ef ar adeg rad iawn, pan yr oedd pob defnyddiau yn y man isaf eu pris. Tystiai ei adeiladydd yn ddiweddar y buasai yn costio i ni yn awr o ddeg i bymtheg mil yn ychwaneg.

Bwriadem i'r Adroddiad ddod allan yn llawer cynt; ond buwyd yn disgwyl wrth ychydig oeddynt heb gyflawni eu haddewidion; a phan ddechreuwyd ar y gwaith o 'i grynhoi gwelwyd ei fod yn fwy o orchwyl o lawer nag y tybiwyd.

Gwnaeth y Trysorydd, a'r Ysgrifenydd, waith mawr yn ddistaw a dirwgnach; a gweithiodd yr holl Bwyllgor yn ardderchog, ni welsom erioed bwyllgor mwy ffyddlon, a thangnefeddus.

Diolchwn i bawb am eu haelioni, a'u ffyddlondeb. Gan ddymuno i bawb wyneb Duw y gorphwyswn.

Eich brawd a'ch cydymaith yn nheyrnas ac amynedd Iesu Grist,

EDWARD ROBERTS.

Venedocia, Ohio, Mai 8, 1902.

CYNWYSIAD.

ANERCHIAD	3
CRYNODEB O HANES YR EGLWYS	5–12
Y GWAITH A RODDWYD GAN Y GYNULLEIDFA	13–14
CYFRANIADAU SALEM	15–25
SEION	26–29
HOREB	29–30
BETHEL	31
YR EGLWYS BRESBYTERAIDD	32
VAN WERT	33–34
DELPHOS	34
COLUMBUS	35
CINCINNATI	35–36
CYLCH JACKSON	36–39
DIEITHRIAID ERAILL	39–41
DIEITHRIAID AT Y GLOCH	41
CRYNODEB O'R DERBYNIADAU	42
CRYNODEB O'R TALIADAU	43–44
Y DARLUNIAU	44

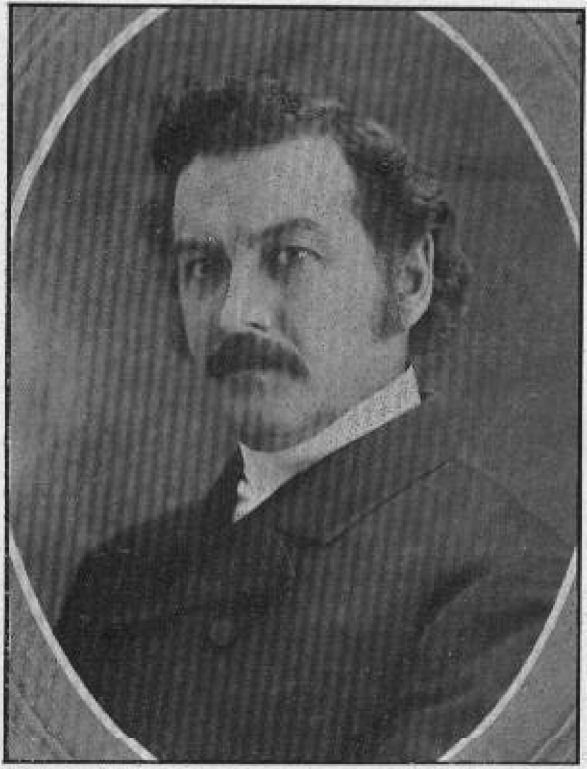

Y PARCH EDWARD ROBERTS, BUGAIL.

gyda chrefydd. Nid oedd yn huawdl, ond yn fwy diwylledig ei feddwl na'r cyffredin yn ei oes.

Bu yn proffesu crefydd am 51 o flynyddau, ac yn flaenor am 44, er nad oedd ond 69 pan fu farw.

Gweithiodd yn egniol iawn gyda chrefydd yn Nghymru, a daeth i America, a rhoddodd gychwyniad i sefydliad crefyddol Cymreig a ddeil i'w gydmaru heddyw ag unryw sefydliad Cymreig yn y wlad. Bu ty Mr. a Mrs. Bebb yn gartref i'r achos am tua phum' mlynedd; a bu hi mor ffyddlon ag yntau i wasanaethu yn ei chylch ei hun, yn croesawu y saint fel yna i'w thy am gyfnod, a gweinidogion y Gair am flynyddoedd lawer wedi hyny. Merch Y Faner, ger Dolgelley, ydoedd hi.

Yn mhen y flwyddyn, sef Ebrill, 1849, daeth y Parch. Howell Powell i ymweled a hwy, (y pregethwr cyntaf ymwelodd a hwy oedd y Parch. Michael D. Jones, Bala, yn Mehefin 1848, ac aethpwyd trwy ffurf o gorffori eglwys Fethodistaidd; ac anfonwyd cais gyda Mr. Powell am iddynt gael eu derbyn i undeb a Chymanfa y T. C. yn Ohio, yr hon a gynhelid ar y pryd yn Newark, O. Yr oedd Mr. Thomas Morris, fel Mr. Bebb, yn flaenor rheolaidd yn Nghymru gyda y T. C. Dyn distaw, hynaws, ond byddai yr hyn a ddywedai yn gall, ac i'r pwrpas. Un o Dolegweiddiol, plwyf Trefeglwys, Sir Drefaldwyn ydoedd. Efe oedd blaenor y gan yma, ond bu farw Medi 24, 1853.

Rhif yr eglwys pan gorfforwyd hi gan Mr. Powell oedd 15eg, sef Mr. a Mrs. Bebb, a tri o'r plant, Mr. a Mrs. Thomas Morris, Mr. a Mrs. Jervis, Mr. a Mrs. David Owens, Mr. a Mrs. Edward J. Jones, Mr. David M. Jones a Mrs. Richard Jones, yr oll o Sir Drefaldwyn. Nid oes ond tri o honynt yn aros, sef Mr. Jervis, a Mr. Owens, yr hwn sydd wedi gadael ei 90 ml. oed, a merch hynaf Mr. Bebb, sef Mrs. David M. Jones. Erbyn heddyw mae yr eglwys fechan wedi cynyddu i fod yn un o'r eglwysi cryfaf fedd y Cyfundeb yn y wlad. Er iddi genhedlu merched y rhai sydd yn eglwysi llewyrchus o'i hamgylch, rhifa yn gyffredin tua 300, ac nid oes arwyddion henaint arni o gwbl. Yn 1863 aeth Seion allan o honi, yn 21 o gyflawn aelodau, yr hon yn awr sydd yn rhifo dros 100; ac y mae hon wedi bod dan yr un gofal bugeiliol a Salem o'r dechreu hyd yn awr. Yn 1881 aeth Horeb allan yn 38 o gyflawn aelodau; ac y mae hithau wedi cynyddu yn eglwys lewyrchus. Yn 1890 aeth Bethel allan, yn 20 o gyflawn aelodau. Mae y ddwy uchod wedi bod yn un ofalaeth

fugeiliol, tan ofal y Parchn. D. Jewett Davies, M. A., Isaac Edwards, a D. M. Jones, yr hwn yw eu gweinidog presenol.

Y gweinidog sefydlog cyntaf a fu ar Salem oedd y Parch Hugh Pugh. Brodor o Dowyn oedd ef; ganwyd ef ar dyddyn yn y plwyf hwnw o'r enw Bryn Glas Isaf, Awst 22, 1812. Daeth i America yn 1850. Yn Youngstown y sefydlodd gyntaf, ac y dechreuodd arfer ei ddawn fel pregethwr; ond nid oedd yno eglwys Fethodistaidd yn y lle y pryd hwnw. Derbyniwyd ef yn bregethwr gan Gymanfa Ohio yn Palmyra, Ohio, yn 1852. Bu yn porthi y praidd yn y lle hwn am ddwy flynedd. Yn 1854 ordeiniwyd ef, a symudodd i Swydd Van Wert yma; a bu yn pregethu ac yn bugeilio yr ychydig braidd oedd yma yn ffyddlon iawn am flynyddoedd. Yn 1868 symudodd i Sugar Creek, Putnam county, Ohio, lle y llafuriodd yn ffyddlon hyd ei ddiwedd. Aeth at ei wobr Awst 12, 1878. Yr oedd yn ddyn pur, yn bregethwr sylweddol ac efengylaidd, a'i dduwioldeb uwchlaw amheuaeth.

Ei olynydd fel gweinidog Salem oedd y Parch John P. Morgan. Ganwyd ef yn Sir Aberteifi, D. C., Rhag 3, 1830. Ymfudodd gyda ei rieni i Swydd Jackson, Ohio, 1840. Dechreuodd bregethu yn Horeb, Jackson, yn 1860. Yn 1865 symudodd i Van Wert i gymeryd gofal eglwysi Salem a Seion; a gwasanaethodd yn ffyddlon hyd 1883, pryd y gorfu iddo ymryddhau oherwydd gwaeledd iechyd. Collodd ei olwg am flynyddoedd, ond adferwyd ef iddo i raddau y flwyddyn ddiweddaf y bu fyw. Aeth yntau i dangnefedd Tach. 19, 1899. Perthynai i'r dosbarth blaenaf o bregethwyr; meddai alluoedd uwchraddol, a meddwl tra diwylledig.

Dilynwyd hwy gan y rhai canlynol:—

Y Parch Hugh Davies, yn awr yn Scranton, Pa.

Y Parch R. Vaughan Griffith, yn awr yn Lime Springs, Ia.

Y Parch Thomas Roberts, yn awr yn Caer, Lloegr.

Y gweinidog presenol yw yr ysgrifenydd.

Y diaconiaid a fu yn yr eglwys, heblaw y ddau a enwyd, sef Mri. Bebb a Morris:—

Mr. Jeremiah Parry—Yn ddiacon yn Nghymru. Daeth yma yn 1853. Symudodd i Middle Point, yn 1868. Bu farw Mawrth 1896, yn agos i 86 ml. oed.

Evan Thomas—Daeth yntau yma yn ddiacon yn 1853. Bu farw Ebrill 27, 1857, yn 49 ml. oed.

Mr. William G. Bebb—Mab ydoedd i'r cyntaf. Dewiswyd yn 1858. Symudodd i Wisconsin yn 1864. Bu farw Awst 21, 1894, yn Minneapolis, Minn.

Mr. David M. Jones—Bu farw ar ol agoriad ein capel newydd. Brodor o Llanbrynmair. Bu yn ddiacon yn Salem o 1858, hyd Mawrth 5, 1901, pryd y bu farw, yn 78 ml., 1 mis, a 22 diwrnod. Gwnaeth achos Iesu Grist yn achos iddo ei hun; ac nid ydym yn gwybod i ni adwaen neb ffyddlonach. Llanwodd ei ddydd a gwaith, a cholled fawr i ni oedd ei golli.

Mr. Abraham Jones—Wedi gwasanaethu am bum' mlynedd; ymunodd a Seion ar ei ffurfiad.

Mr. Rowland J. Whittington—Daeth yma yn ddiacon o Cincinnati, yn 1865. Bu farw Gor. 10, 1883, yn 68 ml. oed.

Mr. Morgan H. Morgan—Dewiswyd yn 1869. Wedi gwasanaethu am 13 o flynyddoedd, ymunodd ag eglwys Horeb ar ei ffurfiad.

Mr. Thomas J. Morris—Mab ydoedd i'r cyntaf o'r enw. Bu farw wedi i ni ddechreu adeiladu ein capel newydd, ac felly ni chafodd ei weled wedi ei orphen, er cymaint oedd ei ddyddordeb ynddo. Gwr tawel, pur, a sylweddol iawn fel ei dad ydoedd. Bu farw Mai 12, 1898, yn 44 ml. oed, 6 mis, a dau ddiwrnod.

Diaconiaid presenol yr eglwys ydynt Mri. David W. Evans, Thomas A. Alban, John T. Thomas, Richard Jervis, a James Price Morgan.

Yn 1853 adeiladwyd y capel cyntaf, ar dir Mr. Bebb, am y rheol a thy presenol y gweinidog, agos lle mae yr hen ysgoldy. Nid oedd ond deg-troedfedd-ar-hugain wrth ugain. Safai a'i ochr at y ffordd; drws yn ei ochr, a ffenestr o bob tu i'r drws. Yr oedd yn ormod o lawer i'r gynulleidfa y pryd hwnw; a thybiai rhai na lenwid ef byth.

Adeiladwyd ef gan Mr. Edward J. Jones, y saer, yn cael ei gynorthwyo gan Mr. D. M. Jones. Costiodd $300; ac yr oedd hyn yn faich mawr y pryd hwnw i'r ychydig yn nghanol y coed. Y Parchn Evan S. Jones, a Robert Williams, o Jackson, fu yn gwasanaethu ar ei agoriad.

Adeiladwyd yr 2il gapel yn 1866, ar lot newydd am y rheol a'r cyntaf. Capel cryf a helaeth, gyda ag oriel (gallery) ar ei dalcen. Mesurai 60 troedfedd wrth 40; a chostiodd $3500.00. Ei adeiladydd oedd Mr. William E. Jones. Digwyddodd damwain adeg ei adeiladu; cwympodd wyth o ddynion o'i ben, ac yr oedd saith o honynt yn

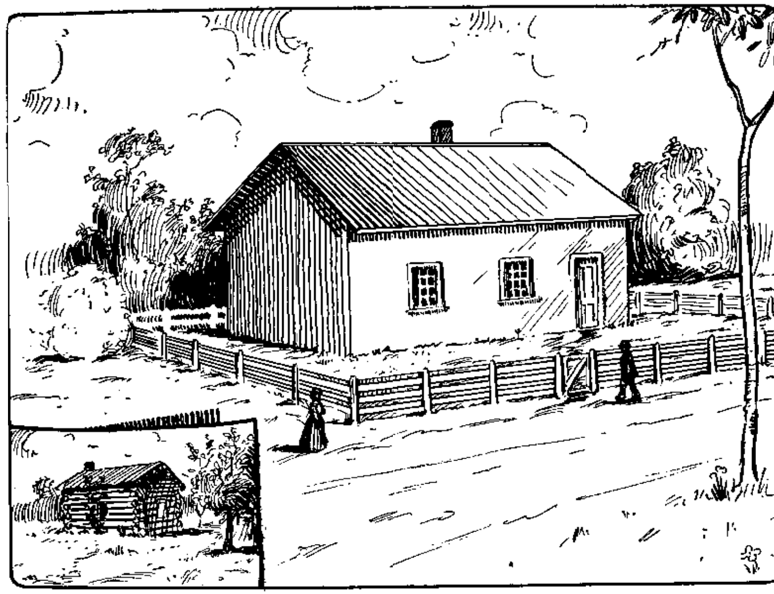

Y CAPEL CYNTAF. ADEILADWYD YN 1853. COSTIODD $300.

AIL GAPEL. ADEILADWYD YN 1866. COSTIODD $3,500.

Gymry, sef y Parch J. P. Morgan, Mri. Wm. E. Jones, D. W. Evans, Hugh E. Evans, Jonathan Jones, David M. Jones, a John Breese. Anafwyd y ddau ddiweddaf yn ddifrifol; torodd Mr. Jones ei asenau, a Mr. Breese ei forddwyd, a bu yn gloff hyd ei fedd.

Y Parchn Thomas Levi, a Howell Powell oeddynt yn gwasanaethu ar ei agoriad.

Pan ddaethom yma yn 1895, teimlem fod angen capel newydd ar Salem. Er fod yr hen gapel yn adeilad eang, a mwy golygus na llawer a welom, eto teimlem nad oedd yn deilwng o'r eglwys, a bod llais atom am i ni gydio yn y gwaith. Petrusem yn fawr yn nghylch y ffordd i gychwyn y mudiad. Ofnem y credai rhai o'r arweinwyr nas gellid mentro anturiaeth mor fawr ar hyny o bryd, eto teimlem fod yn yr ardal allu ac ewyllys i wneyd y gwaith. Y dyrys bwnc i ni ydoedd, pa fodd i ddwyn hyny i'r golwg cyn i'r gwan ei ffydd gael traethu ei ofnau, a dangos yr anhawsderau? Pan yn nghanol y dryswch, daeth Rhagluniaeth i'n cynorthwy, a hyny mewn modd amlwg fel y mae yn ymddangos i ni heddyw. Rhyw ddiwrnod pan oeddym yn siarad o flaen ein ty ag Americanwr o'r enw Mr. Lee B. Durstine, Columbus, sylwai y dylem godi capel newydd. Wedi i ni ateb yn chwareus fod yn hawddoch siarad na gwneyd, aeth i'w logell, ac estynodd bill $5.00 i ni, i gychwyn cronfan capel newydd. Bu hwnw yn ein llogell am rai wythnosau heb i ni ddweyd dim am dano wrth neb. Pan yn ein hystafell un noson yn myfyrio ar pa fodd i wneyd, daeth cynllun yn sydyn i'n meddwl, a phenderfynasom ei roi mewn gweithrediad ar unwaith. Ar ol y bregeth y boreu Sabboth canlynol, dywedasom wrth y gynulleidfa fod genym ryw beth neillduol i'w ddweyd wrthynt y nos, a rhywbeth i'w ddangos iddynt, a'i fod yn bosibl nad oeddynt erioed wedi ei weled o'r blaen, ac na welent ef mwy. Ni raid dweyd fod y capel yn llawn y noson hono. Gwnaed sylwadau ar ofalu am, a harddu ty yr Arglwydd, seiliedig ar Haggai 1:4-8. Ar ddiwedd y sylwadau dangoswyd y pum'doler bapyr iddynt, ac meddem, yr ydych wedi gweled llawer o rai tebyg iddo, ond mae'n bosibl na welsoch hwn erioed o'r blaen, ac na welwch ef mwy. Dywedwyd ei hanes wrthynt, a'n bod yn credu i'r Arglwydd anfon Americanwr o dref Columbus, gyda phum' doler i gychwyn cronfa capel newydd. Yna gofynem pa beth a wnaem ag ef ai ei anfon yn ol, ynte ychwanegu ato? "Haner-can-doler," gwaeddai hen dad ffyddlon o'r gynulleidfa. Teimlem braidd yn siomedig am i ni gael ffigwr mor isel i gychwyn, am

yr ofnem mai o hyny i lawr y byddai y rhai a ddilynai; ond er ein llawenydd i fyny yr aethant. "$100.00," meddai yr ail; "$200 00" meddai 3ydd &c nes i ddau frawd ddod a $500 00 bob un. Cafwyd dros $5,000.00 o addewidion y noson hono. Dywedid y rhoddid cyfleustra cyffelyb drachefn mhen dwy wythnos, ac y disgwylid y byddai y gwyr mwyaf *timid* wedi ymgynghori a'u gwragedd erbyn hyny, ac y ceid y rhan fwyaf i roddi addewidion. Pan y gofynodd brawd ar y ffordd o'r capel y noson hono i hen dad ag oedd wedi dweyd wrtho ychydig cyn hyny nad oedd gwiw son am gapel newydd ar hyny o bryd, a oedd yn meddwl y ceid capel newydd? Wel, "meddai, a dagrau llawenydd yn rhedeg dros ei ruddiau, y mae wedi ei adeiladu." Pan roddwyd y cyfleustra mhen dwy wythnos aeth yr addewidion dros $10,000.00. Ni chafodd y gynulleidfa gyfleustra ffurfiol ar ol hyn i wneyd addewidion hyd ddydd yr agoriad; ond daeth bron yr oll nad oeddynt wedi rhoddi eu haddewidion yn gyhoeddus a'u haddewidion i ni i'r ty. Mae un ffaith yn haeddu yn neillduol ei chofnodi, sef na ofynasom i neb o gynulleidfa Salem, yn bersonol, faint a roddwch at y capel newydd? Dymunwn i hyn fod yn glod oesol i'r gynulleidfa yn Salem, oherwydd dengys fod yr haelioni yn hollol wirfoddol.

Penderfynwyd codi Pwyllgor Adeiladu, a bod hwnw i gynwys yr Ymddiriedolwyr. Gwnaed pwyllgor o bymtheg; ond trwy newidiad ar ol hyn yn nifer yr Ymddiriedolwyr daeth dau eraill i mewn yn ddiweddarach i'r pwyllgor.

Y Gweinidog—Llywydd; Mr. Thomas A. Alban, Is-lywydd; Mr. John C. George, Ysgrifenydd; Mr. Morris B. Jones, Trysorydd; Mri Wm. E. Jones, Edward R. Hughes, John S. Breese, Wm. J. Bebb, John W. Jones, David T. Jones, Dr. David Davies, John H. Rees, Richard M. Evans, David B. Jones, James Price Morgan, William C. Morgan, Richard O. Evans.

Cyfarfyddodd y Pwyllgor Awst 23, 1897, a phenderfynwyd cael Architect; a Medi 23, cytunwyd i gymeryd Wing & Mahurin, Ft. Wayne, Ind. Wedi rhoddi amlinelliad iddo o'r hyn ddymunem gael, cafwyd plan ganddo, yr hwn a fabwysiadwyd, wedi nifer a welliantau arno, Tachwedd 18, 1897.

Derbyniwyd *bids* oddi wrth chwech ar y gwaith o godi yr adeilad, sef Building Exchange, Cincinnati, S. A. Dunbar; Alexander Dawson, Toledo; H. F. Rump, Van Wert; W. H. Creep, Bluffton, Ind., a J. S. Zook, Van Wert. Derbyniwyd eiddo y diweddaf, sef

$11,149.57, yr oedd $1,219.00 o dan yr agosaf ato, a thros bum' mil o dan yr uchaf.

Gwerthwyd yr hen gapel i'n Cor Meibion (Cambrian Male Chorus) am $100; symudwyd y capel ganddynt ar dir wedi ei brydlesu gan Mr. D. W. Evans. Mae yn dra gwasanaethgar i'r Cor, ac i'r lle hefyd fel Hall.

Penderfynwyd os gellid lledu y lot, adeiladu y capel newydd yn yr un man a'r ail gapel; a llwyddwyd i wneyd hyn trwy brynu saith droedfedd ar hugain yn yr ochr Ogleddol, gan Mr. D. W. Evans. Mae gan yr eglwys ddwy lot helaeth ar yr ochr ddeheuol i'r rheol lle yr oedd yr hen gapel cyntaf; ond mwy na hyny ar yr ochr Orllewinol lle y mae y capel presonol, a thy y gweinidog, yr hwn yr adeiladwyd 20 ml. yn ol.

Nid oedd y llechi, y gwydr, frescoing, furnaces, y gloch, a'r dodrefn, i mewn yn y cytundeb a Zook; y ni oedd i bwrcasu y pethau hyn yn nghyd a thori y seler, a chludo pobpeth o fewn pum' milltir o gylch. Yr oeddym i dalu am y defnyddiau hefyd fel y deuent, o fewn 25 per cent, ac am y gwaith yn fisol o fewn 10 per cent; a'r rhai a nodwyd i ofalu am yr amcan gyfrifiad oeddynt Mri. David T. Jones, John W. Jones a Wm. E. Jones. Y taliad cyntaf a wnaed oedd ar y defnyddiau, sef $2000.00 Chwef 23, 1898. Llwyddwyd i dalu y gofynion misol heb godi arian, yr hyn sydd yn glod mawr i'r gynulleidfa.

Tachwedd 8, 1897, dechreuwyd tori y seler; a thorwyd *drain* o gornel Ogledd-Orllewin y seler i'r Creek trwy berllan D. W. Evans, i'r Gogledd i'r ty.

Gorphenwyd y gwaith gan Mr. Zook yn ei amser; a gwnaeth waith rhagorol; profodd ei hun yn foneddwr cristionogol.

Agorwyd y capel Hydref 15, 16, 1898. Pregethwyd y noson gyntaf gan y Gweinidog presenol, a'r Hen-weinidog, y Parch J. P. Morgan. Pregethwyd hefyd gan y Parchn. Daniel Evans Jones, Venedocia; H. W. Griffith, Cincinnati; Wm. W. Rees, (Pres.); R. H. Evans, Cambria, Wis.; David Davies, D. D., Oshkosh, Wis., a William James, D. D., Manchester, Lloegr.

Casglwyd ddydd yr agoriad mewn arian, ac addewidion, dros $4000.00. Deuai yr addewidion i mewn yn gyflym a diball pan roddasom gyfle i'r gynulleidfa ar ddiwedd y gwasanaeth y noson ddiweddaf; ac wedi i ni fod wrthi am tuag ugain mynud, dechreuodd y

goleuni celfyddydol ballu, a gwaeddodd y Parch D. Davies arnom, "Frawd, mae y nefoedd yn dweyd eich bod wedi cael digon."

Cyfranodd eglwysi y cylch yn anrhydeddus, sef Seion, Horeb, Bethel, a'r Eglwys Bresbyteraidd; a chafwyd cymorth sylweddol o Van Wert, Delphos, Columbus, Cincinnati, a gweithiodd y brodyr Mri. Lot Davies, a James D. Jenkins, yn rhagorol ddydd yr agoriad, i wneyd casgl yn mhlith brodyr o gylch Jackson.

Teimlwn yn gynes iawn at ein caredigion, a chyflwynwn iddynt ddiolchgarwch calon.

Rhoddwyd ffenestri gan bersonau, a chymdeithasau fel y canlyn:—Mae y ffenestr fawr sydd yn ngwyneb y capel i'r tri theulu Cymreig cyntaf. Mae y ffenestr yn dair; y ganol i Mr. a Mrs. William Bebb, gan Mrs. D. M. Jones; yr Ogleddol i Mr. a Mrs. Thomas Morris, gan ei mab, Mr. Thomas J. Morris; ar Ddeheuol i Mrs. Mary Jervis, gan ei phriod.

Mr. a Mrs. Thomas A. Alban, gan eu plant.

Mr. John a Mary Breese, gan eu plant.

Mr. David M. a Laura Bebb Jones, gan eu plant.

Mr. a Mrs. John M. Jones, gan ei merch, Mrs. Sarah Owens George.

Miss Ella O. Evans, i'w rhieni.

Mr. Richard W. Jones, i'w rieni.

Mr. Rowland J. Whittington, gan ei briod.

Mr. David a Mrs. Sarah Owens, gan Mr. a Mrs. Edward T. Jones.

Mr. Jeremiah Parry, gan ei blant.

Mr. a Mrs. Jane Hughes, gan eu plant.

Rhodd gan Mr. a Mrs. Rowland Evans.

Y Gymdeithas Ymdrechol.

The Presbyterian church.

Eglwys Seion.

Eglwys College St., Cincinnati.

K. P. Lodge, No. 177, Venedocia, O.

Ceisiwyd cadw cyfrif o'r gwaith a roddwyd yn rhad gan y gynulleidfa; ond nid ydym yn proffesu fod hwn yn gywir; ond gwnaethom ein goreu, yn nghanol trafferthion eraill, i gadw cyfrif; ac y mae fel y canlyn:—

	Llwythi o Middle Point.	Dyddiau gyda Gweddoedd.	Dyddiau i'r Dynion
Alban, Mr. a Mrs. Thomas A.			
Alban, David			
Ashton, Edward			
Breese, John S.			
Breese, Richard S			
Bebb, William J			
Bebb, William John			
Breese, Richard (Bethel)			
Davies, Evan G			
Davies, Daniel			
Evans, Richard M.			
Evans, Mrs. Sarah A			
Evans, John L.			
Evans, Hugh E.			
Evans, Evan E.			
Evans, William W			
Evans, Thomas			
Evans, David W			
Evans, William B			
Evans, Richard O			
Evans, Daniel O			
Edwards, David H			
Edwards, John P			
Humphrey, Ellis			
Hughes, Edward R			
Hughes, John R			
Hughes, John R. (Bethel)			
Hughes, David T			
George, John C			
Griffith, John			
Foster, Evan			
Foster, John C.			
Jones, David M			
Jones, Edward E			
Jones, Richard W			
Jones, Edward W			
Jones, David E			
Jones, David B.			
Jones, Lewis W			
Jones, John G.			
Jones, Robert S			
Jones, David T.			
Jones, William H			

	Llwythi o Middle Point.	Dyddiau gyda Gweddoedd.	Dyddiau i'r Dynion
Jones, Thomas Charles			
Jones, John E			
Jones, John Elias			
Jones, Moses P			
Jones, John W			
Jones, Thomas W			
Jones & Jones			
Jones, Henry R			
Jones, William E			
Jones, David E			
Jones, Stevan			
Jervis, Richard			
Meredith, William			
Morris, David C			
Morris, Eben			
Morris, Evan (Bethel)			
Morgan, James Price			
Morgan, William C			
Morgan, Evan			
Lloyd, John B			
Lloyd, Evan E			
Pugh, Hugh E			
Price, John G			
Parry, Edward T			
Owens Richard E			
Owens, Thomas G			
Owens, Owen B			
Owens, David J			
Rees, John H			
Rees, David W			
Rees, William			
Roberts, Hugh			
Richards, Hugh O			
Thomas, Joseph E			
Thomas, Robert R			
Thomas, James			
Williams, William R			
Williams, William T			
Williams, William (Bethel)			

CYFRANIADAU AT GAPEL NEWYDD SALEM, VENEDOCIA, OHIO.

SALEM.

(SYLWER—Cynwysa y golofn gyntaf y taliadau mewn arian a wnaed at y capel, y ffenestri, y gloch a'r casgl a wnaed trwy y chwiorydd ieuainc ddiwedd y flwyddyn 1901.)

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Alban, Mr. a Mrs. Thomas A	$		
Alban, Mr. a Mrs. David			
Ethel			
Thomas Acron			
George Edward			
Ashton, Mr. a Mrs. Edward			
Breese, Mrs. Mary			
Breese, Mr. a Mrs. John S			
Margaret Jane			
Mary			
Samuel			
Breese, Mr. a Mrs. Richard S			
Alfred			
Ambrose			
Breese, Mrs. Hannah			
Bebb, John			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Bebb, Mr. a Mrs William J			
William John			
Goodwin			
David			
Orlando			
Raymond Rees			
Baxter, Mrs Elizabeth			
Earl			
Russel			
Davies, Mr a Mrs. Evan G			
Elizabeth M.			
Elmer			
Davies, Dr. a Mrs. David			
Morgan			
Davies, Mr a Mrs. Thomas L			
Evan			
Davies, Mr. a Mrs. David J			
Thomas Russel			
Davies, Evan J			
Edward			
William T			
Maggie			
Davies, Mrs. John H			
John Glyndon			
Davies, Mr. David P			
Davies, Jenkin W			
Davies, Mr. John R (Prairie)			
Edwards, David H			
Margaret Lena			
Rachel Cranogwen			
Mary Dorothy			
Thomas			
Edwards, Mr. a Mrs John P			
Richard Rufus			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Evans, David W			
Laura Ann			
David B			
Evans, Mr. a Mrs. Wm. B			
David Harris			
Evans, Mr. a Mrs. Roland			
Evans, Mr. a Mrs. Hugh E			
Alban J			
Dr. Thomas A			
D Luther			
Elsworth			
Eunice			
Myrtle A			
M. Zelma			
Evans, Mr. a Mrs. Evan E			
Evans, Mr. a Mrs. Richard M			
Morris			
Evans, Mr a Mrs. Thomas			
Evans, Mr. a Mrs. Edwin J			
Walter Davies			
Evans, Mr a Mrs. William W			
Thomas Walter			
Ann Jane			
Maud			
Evans, Mr. a Mrs. Richard O			
Mable			
Russel			
Daniel Hayden			
Evans, Mr. a Mrs. Daniel O			
Helen			
Irene			
Dorothy A			
Cora Lee			
Elmyra			
Daniel O			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Evans, Ella O.			
Evans, John Russel			
Evans, Willie			
Evans, Robbie			
Evans, Margaret			
Evans, Mr. a Mrs. David J.			
Thos. Clarence			
Evans, Mr. a Mrs. John L.			
Llywelyn L.			
Evans, Evan J.			
Evans, John R.			
Evans, Rees.			
Foster, Mr. a Mrs. Evan			
John C.			
Harriet E.			
George, Mr. a Mrs. John C.			
John Gilbert.			
Maurice Nelson			
Goodwin, Mrs. Mary			
Griffith, Mr. a Mrs. David T.			
Gliffith Elizabeth			
Griffith, Mrs. Ellen			
Griffith, John			
George, Mrs. Richard T.			
Hughes, Mrs. Jane			
Mary Ann			
Hughes, Mr. a Mrs. Edward R.			
Hattie			
Annie May			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Hughes, Mr. a Mrs. John R	$		
Hughes, Mr. a Mrs. John Richard			
Hughes, Mr. a Mrs. David T.			
Margaret Ann			
Robert W			
David J.			
John Einion			
Hughes, William J.			
Humphrey, Ellis			
Jones, Mr. a Mrs. David M.			
Jones, Mrs. Mary Jane			
Peter Everett			
Anna Laura			
Jones, Mr. a Mrs. Morris B.			
Morgan Palmer			
Laura Edwena			
Jones, Mr. a Mrs. David B.			
Mary Ceridwen			
Laura Bebb.			
Ann			
Jones, John Jervis			
Jones, Mr. a Mrs. John Brough			
Ellinor Laura			
Elizabeth Mildred			
Jones, Mrs. Sarah S.			
Richard W.			
Jones, Mr. a Mrs. David T.			
Oddie Ann			
Jones, Mrs. Jemimah			
Jones, Mr. a Mrs. William E.			
Henry R.			

	Tal mewn Arlan.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Jones, Mr. a Mrs. Lewis M.			
Elizabeth Lenora Alban			
Jones, Mrs. Elizabeth T.			
Jones, Mrs. Margaret (Col.)			
Jones, Mr. a Mrs. Edward W.			
Maggie			
Jones, Mr a Mrs Thomas A.			
Thomas Jr.			
Sarah			
Jones, Mr. a Mrs. John W.			
Edith			
Eva			
Jones, Mrs Margaret J.			
Jones, Mr. a Mrs William H.			
Benjamin F.			
Alice			
William Chalmers			
Jones, Mr a Mrs Edward E.			
Jones, Mr. a Mrs. Moses P.			
Mary Alice			
Jones, Mr. a Mrs. John E.			
Jones, Mr. a Mrs. Thomas W.			
Howell			
Morris H.			
Hannah			
Jones, Mr. a Mrs Lewis W.			
Jones, Mr. a Mrs. David O.			
Jones, Robert S.			
Jones, Evan S.			

	Tal mewn Arlan.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Jones, Mr. a Mrs. John G.			
Ellen M.			
Jennie			
Gabriel William			
Uriel John			
Edith Cathrine			
Thomas Llywelyn			
Idris Idwal			
Blodwen Laura			
Menai Ann			
Jones, Mr. a Mrs. Thomas Charles			
Jones, Stephen			
Jones, Mr. a Mrs. John Elias			
L. Saunders			
John Everett			
Jones, Mr. a Mrs. John E. (crydd)			
Jones, Mr. a Mrs. David E.			
Evan T.			
John C.			
Hugh T.			
Jervis, Richard			
Mary Ellen			
Jenkins, Mr. and Mrs. John L.			
Jennie Davies			
Ella Margretta			
Lloyd, Mr. and Mrs. John B.			
James Russel			
Lloyd, Mr. a Mrs. Evan E.			
John Calvin			
Morgan, Parch John P.			
James Price			
Ann			
Elizabeth			
Margaret Lee			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teulualdd.
Morgan, Mrs. Elizabeth J			
Morgan, Mr. a Mrs. William C			
Mattie E			
William T			
Esther Ann			
Agnes M			
Lawrence Ervil			
Leonard Richard			
Blodwen			
Morgan, Joseph T			
Morris, Mr. a Mrs. Thomas J			
Morris, Mrs Margaret			
Maggie			
Fred O			
Estella Margretta			
Luella Anetta			
Morris, Mr. a Mrs. Eben			
Owen Elliot			
Thomas Gordon			
David Gleason			
Morris, Mr. a Mrs. David C			
Meredith, Mr. a Mrs. Evan			
Meredith, Mr. a Mrs. William			
Mary Jervis			
Ann Louise			
Parry, Mr. a Mrs. Edward			
Price, Mr. a Mrs. John G			
Jenkin J			
Price, Isaac			
Pugh, Mrs. Martha			
Yn enw ei diweddar fab David E. Pugh			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teulualdd.
Pugh, Mrs. Owen	$		
Hugh E			
Elizabeth			
Mary Ellen			
Laura			
David G			
Owen, Mrs. Rachel			
John Beynon			
Owen, Mr. a Mrs. Owen B			
Rachel Irene			
Owens, Mr. a Mrs. David			
Owens, Mrs. Hannah			
Owens, Dr. Owen W			
Rees, Mr. a Mrs. John H			
Rees, Mr. a Mrs. David W			
Sarah Elizabeth			
Rees, Mrs Jane			
Rees, Thomas J			
William J			
Richards, Mr. a Mrs. John			
Mary Ellen			
John Mills			
Richards, Mr a Mrs. Hugh O			
Richards, Jennie M			
Prof. John H			
Heber			
Roberts, Rev. E. a Mrs			
John Rhys			
Blodwen			
Griffith Ellis			
Jane Olwen			
Edward Howell			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Roberts, Mr. a Mrs. Hugh			
Owen			
Thomas Pierce			
Stanley			
Annie Mable			
Thomas, Mr. a Mrs. John T			
Thomas, Mr. a Mrs. Robert R			
Thomas, Mr. a Mrs. Hugh R			
Thomas, Dr. Thomas R			
Thomas, Mr. a Mrs. Joseph E			
Eben R			
Joseph R			
Mary Ellen			
Maggie Ann			
J. Leonard			
Jervis O			
Thomas, Mr. a Mrs. Morgan N			
Tudor, Richard B			
Sedora			
Viola			
Whittington, Mrs. Mary			
Williams, Mrs. Ann			
Williams, Mr. a Mrs. David W			
Mary Frances			
Morgan Elmer			
William Olwin			
Williams, Mrs. Elizabeth			
Nora			
Williams, Mr. a Mrs. William R			
G. Edgar			
John Sherman			
Edith Ellinor			

	Tal mewn Arian.	Mewn Gwaith.	Cyfanswm Teuluaidd.
Williams, Mr. a Mrs. Wm. T			
Evan T			
Annie			
Mary			
Robert			
Wilson, Griffith			
Y Gymdeithas Ymdrechol			
K. P. Lodge, Venedocia No. 177	28 75		28 75
RHODDION GAN GWMNIOEDD.			
Barkhoff Co	59 25		59 25
Schwab & Scercomb Co	25 00		25 00
Buckeye Bell Co	22 52		22 52
Edwards Slate Co	46 25		46 25

SYLWER:—Ymgymerodd y chwiorydd a chasglu at y Carpet; a chafwyd ef yn rhad trwy law, Mr. James O. Roberts, Van Wert, yr hwn a'i gwniodd, ac a'i gosododd yn drefnus ar yr holl gapel, am $290. Casglodd y chwiorydd $5.00 dros ben talu am dano; ond aeth nifer o enwau y cyfranwyr at y carpet ar goll, ac oherwydd hyn nis gallwn roddi y rhestr hon i mewn; a dyma yr unig beth na roddir *credit* personol am dano.

CYWIRIAD:—Mae cyfraniad Willie T. Morgan yn $10 ac nid $5 00 fel y dodwyd yn y rhestr.

SEION.

	At y Capel.	At y Ffenestr.	Cyfanswm Teuluaidd.
Breese, Mr. a Mrs. John D.			
Jennie			
David J			
Breese, Mrs Sarah			
Breese, Mr. a Mrs. Thomas O			
Breese, John R			
Davies, Mr. a Mrs. David E			
Richard T			
Mary Ann			
E. Minor			
Davies, Mrs Hannah			
David E			
Davies, Mr. a Mrs. John E			
Decker, B. Clifford			
Evans, Mrs. Mary			
Evans, Mr. a Mrs William E			
Edwards, William C			
Edwards, Mrs. Jane			
Ruth			
Bessie			
George, Mr. a Mrs. John			
George, Mr. a Mrs. William			

	At y Capel.	At y Ffenestr.	Cyfanswm Teuluaidd.
George, Mr. a Mrs. Moses	$		
Hughes, Mr. a Mrs Thomas R			
Hughes, Richard M			
Hughes, R. T			
Hughes, Sarah			
Hughes, Evan J			
Hughes, Mr. a Mrs. Hugh O			
Jones, Mr. a Mrs. Abraham			
Jones, Mr. a Mrs Griffith H			
Margaret Howell			
Elinor Blodwen			
Ruth A			
Jones, Mr. a Mrs. Edward			
Ann			
Jane M			
Jones, Benjamin F			
Jones, Mr. a Mrs Peter H			
Jones, Mr a Mrs. David J			
John S			
Lizzie Ann			
D Edwin			
Ada C			
Mary			
Evan Emlyn			
Jones, Mr. a Mrs. John J			
Mary E			
Annie J			
Jones, Mr. a Mrs. Richard H			
Margaret H			
Lizzie Jane			
Susie H			
Abram			
Mary Hazel			

	At y Capel.	At y Ffenestr.	Cyfanswm Teuluaidd.
Jones, Mr. a Mrs. David John			
Arthur			
Susie			
Bennie			
Jones, Mr. a Mrs. John M.			
Jones, Mrs. Elizabeth F.			
Jones, Mr. a Mrs. Abraham B.			
Howell A.			
T. Alban			
Margaret Ann			
Oscar B.			
John Irwin			
Gladys			
Eunice			
William Hayden			
Jones, Mr. a Mrs. Humphrey H.			
Jones, Mr. a Mrs. Edward R.			
Jones, D. D.			
Jones, William D.			
Jones, Hopkin			
Jones, J. A.			
Jones, Evan H.			
Lewis, Mr. a Mrs John D.			
Lewis, Mr. a Mrs. David			
Lloyd, Mr. a Mrs. Richard			
Mary J.			
Morris, Mr. a Mrs John E.			
Owens, Richard W.			
Owens, Thomas W.			
Price, Mr. a Mrs. James R.			

	At y Capel.	At y Ffenestr.	Cyfanswm Teuluaidd.
Price, Mr. a Mrs. Allen	$		
Price, Mr. a Mrs. David			
David W.			
Prichard, Mr. a Mrs. Richard L.			
Prichard, John E.			
Rowlands, Daniel			
Rees, Thomas W.			
John W.			
William			
Thomas, Mr. a Mrs. Richard T.			
Thomas, James			
Thomas, Hugh R.			
Williams, Mrs. Cathrine			
Williams, Mr. a Mrs. Evan B.			
Cyfanswm			$680 60

HOREB.

	At y Capel.
Daniels, Mr. a Mrs. John	$
Davies, Mrs. David O. a'r Plant	
Davies, Mrs. Daniel J.	
Dolby, Lincoln	
Hughes, Joseph	
Hughes, David	

	At y Capel
Jones, Mr. a Mrs. John D................	
Jones, Mr. a Mrs. Evan R..............	
Jones, William W.....................	
Jones, Mr. a Mrs. Thomas T............	
" " "	
" " "	
Jones, Mrs. Ann L.....................	
Jones, Mr. a Mrs. John L	
Jones, Mr. a Mrs. John J...............	
Jones, Thomas J......................	
Jones, Mr. a Mrs. Thomas S............	
Jones, John S.........................	
Jones, Mr. a Mrs. Henry S..............	
Jones, David S........................	
Jones, Mr. a Mrs. Jonah a'r Plant........	
Morgan, Mr. a Mrs. Morgan H...........	
Morgan, Mr. a Mrs. John H.............	
Morgan, William J.....................	
Morgan, Mr. a Mrs. Evan T.............	
Morgan, Homer........................	
Morgan, John Edgar....................	
Morgan, Talford......................	
Morgan, Mary Elizabeth................	
Morgan, Annie Velma..................	
Morgan, Mr. a Mrs. Henry H............	
Rees, Mr. a Mrs. Evan C...............	
Rees, Mr. a Mrs John E................	
Roberts, Mr. a Mrs. William............	
Thomas, Mr. a Mrs. Hugh..............	
Thomas, Mr. a Mrs. Robert E..........	
Thomas, Evan.........................	
Thomas, Mr. a Mrs. Robert X...........	
Williams, Mr. a Mrs. George H..........	
Cyfanswm..............	$641 01

BETHEL.

	At y Capel. Mewn Arian	Mewn Gwalth	Cyfanswm
Breese, Mr. a Mrs. Richard..............			
Hughes, Mr. a Mrs John R..............			
Hughes, Elizabeth Margaret............			
Jones, Mr. a Mrs. Edward T. (ffenestr)...			
Morris, Mr. a Mrs. Evan................			
Owen, Mr. a Mrs. Richard E...........			
Owens, Mr. a Mrs. David J.............			
Owens, John P........................			
Owens, Mr. a Mrs. David R............			
Owens, Mr. a Mrs. Thomas G...........			
Owens, William Russel..................			
Owens, John J.........................			
Williams, Mr. a Mrs William W..........			
Thomas, Mr. a Mrs. E. Williams.........			
Cyfanswm............			$179 (

YR EGLWYS BRESBYTERAIDD

The First Presbyterian Church, of Venedocia.

NOTE:—The Bell Money is included in the first column.

	For the Church.	For the Window.	Total.
Baxter, O. M.			
Blosser, C. J.			
Clug, Charles A.			
Distler, Mrs. J. a Son			
Dorman, H. H			
Dorman, Ottis			
Davies, John E.			
Edwards, J. J			
Evans, Mr. a Mrs Richard W			
Evans, Mrs. Sarah			
Evans, Edgar			
Evans, Bertha			
Evans, David C.			
Foster, E S.			
Hughes, Hugh J			
Grady, W. H.			
Jones, Rev. a Mrs. D. E.			
Jones, Jane Persis			
Jones, Laura Frances			
Morgan, Mr. a Mrs. T. S.			
Morris, Mr. a Mrs. John C.			
Nicholas, Martha			
Owens, Thomas J.			
Owens, Mrs E. J			
Oliver, R. M.			
Smith, E. G.			

	For the Church.	For the Window.	Total.
Thomas, James (Gwaith $1 00)			
Uhl, Mr. a Mrs.			
Uhl Jr., John			
Uhl, Edward J			
Total			$121

VAN WERT.

	For the Church.	For the Window.	Total.
Brumback, D. L.			
Berry, T. M.			
Clark & Son, James			
Clark, Mayme			
Downing, Eli			
Davies, Henry			
Evans Brothers			
Evans, Mrs Jane E.			
Evans, David J			
McGavren, Dr G W			
Morgan, Dr. R J			
Morgan, Dr. D. H.			
Morgan, Mr. a Mrs. Llewelyn C.			
Malick, I. H.			
McIntyre, Patrick			
Hughes, William T			
Heistand, W. H.			
Hines, Dr J. A.			
Jones, Mr. a Mrs. Wm. B.			
Jones, D. Clifford			
Jones, Russel G.			
Jones, T E.			
Johns, Ira			
Lawrence, W. C.			
Lowrey, James L.			
DePuy, Frank			
Reid Jr., J. P.			

Rupright, J. C........................
Sidle, J. F...........................
Swartout, O. D........................
Wilson, Judge W W.....................
Wilson, George E......................

Total......$293 00

DELPHOS.

Breese, David J, (at y ffenestr)..........
Commercial Bank.......................
Claypool, J. H........................
Cash..................................
Dolby, W. T...........................
Davies, E. B..........................
Evans, H. W...........................
Edwards, Dr. Edward...................
Floding, W. E.........................
Delphos Hardware Co...................
Jettinghoff Brothers..................
Jones, Mary...........................
Jettinghoff, David....................
King Brothers.........................
Kollsmith, Fred.......................
Lang & Co. G. F.......................
Lindeman, B. F........................
Lindeman, Alex........................
Muller, John..........................
Miller, A. F..........................
Roth Brothers.........................
Ray, C. H.............................
Ricker, Herman........................
Roberts, Samuel.......................
Shenk, S. F. & Co.....................
Schaegar, C. & Son....................
Shaffer, Jacob........................
The Model.............................
Vonderembse, J. F.....................
Williams, J. K........................
Wahmhoff, J. H........................

Total......$122 50

COLUMBUS.

Chapman, Mrs..........................
Durstine, Lee P.......................
Howell, Dr. a Mrs.....................
Jones, Mary T.........................
Jones, John Albert....................
Jones, Sarah H........................
Lloyd, Mrs. James.....................
Roberts, Mrs. David...................
Williams, Mrs. Thomas D...............

Total..... $ 78 00

EGLWYS Y T. C. YN CINCINNAT

(Derbyniwyd a ganlyn ddydd yr agoriad at y Capel:)

Blackburn Family......................
Evans, Edward F.......................
Howells, Mrs. Sarah...................
Rees, Jennie..........................
Salathia, Mrs. Jennie.................

Cyfanswm...... $45 00

Cyfraniadau yr eglwys yn Cincinnati at ffenestr trwy law gweinidog:—

Bowen, Ebenezer.......................
Breese, Andrew J......................
Davies, D. P., Norwood................
Davies, Annie.........................
Davies, Mary M., Nassau St............
Davies, Prof. David, Baymiller........

Evans, Ebenezer........................
Evans, James, River View..............
Evans, Thomas, Pleasant View..........
Evans, Lewis, Laurel St................
Griffith, Rev. H. W....................
Griffith, David.........................
Groger, Mrs., Freeman St...............
Humphreys, Annie........................
Humphreys, Mrs. Thomas..................
Howells, Humphrey.......................
Howells, Thomas.........................
Howells, Mrs. Jane......................
Howells, Mamie..........................
Howells, Mrs Sarah, Hartwell...........
Jones, Mary M...........................
Jones, Ellen............................
Jones, Thomas, Russel St...............
Jones, Mrs Jane, Russel St.............
Jones, Newton T, Russel St.............
Jones, Grace, Russel St................
Lewis, Mrs Mary, Third St..............
Newport, Mrs. Richard..................
Pugh, John D., McMillen St.............
Reese, Jennie McMillan St..............
Richards, Jennie, Newport...............
Williams, Stair Builder.................

Total...... $65 00

CYLCH JACKSON.

VENEDOCIA, OHIO, Hydref 16, 1898.

Rhestr o enwau a symiau a gyfranwyd ac a gyflwynwyd gan nifer o drigolion Jackson a Gallia tuag at gynnorthwyo ei chwaer Eglwys yn Venedocia i ddileu dyled eu capel, ar ddydd ei agoriad. Gan ymdeimlo mae hyn ydyw ein braint yn gystal a'n dyledswydd fel cydweithwyr Duw yn Nghrist Iesu.

Alban, Thomas J........................ $
Alban, John J...........................

Alban, Mrs. L. E........................
Alban, Johnnie..........................
Alban, Mrs. Annie.......................
Cash....................................
Cash....................................
Davis, Ceynor B.........................
Davies, Maggie..........................
Davis, D. E.............................
Davis, Lot..............................
Davies, Evan W..........................
Davis, David B..........................
Davis, Mrs James J......................
Davis, James J. B.......................
Davis, Mrs. Evan D......................
Davis, Pearl............................
Davis, David............................
Davis, Homer............................
Davis, Newton...........................
Davis, T. E.............................
Davis, Catharine........................
Davis. Evan L...........................
Evans, Jennie...........................
Evans, W W., Wellston...................
Evans, Mrs. Ellen.......................
Evans, Mrs. D. A........................
Edwards, Lizzie.........................
Edwards, Mrs. Late Rev. Isaac...........
Evans, John O...........................
Evans, John I...........................
Evans, David D..........................
Evans, Mrs. Winifred....................
Evans, Elizabeth........................
Evans, Mrs. Elzabeth....................
Evans, John R...........................
Gipe, W. C..............................
Griffith, Evan..........................
Griffith, Thomas........................
Hughes, Ellen...........................
Hughes, Mrs. Thomas.....................
Hughes, Thomas J........................
Hughes, Dr. E. E........................
Hopkins, Owen...........................
Hughes, Mary............................
Hughes, Helen...........................
Hughes, W. E............................
Hopkins, Hannah.........................
Jones Samuel J..........................
Jenkins, Leah...........................

Davies, Daniel, Mendon..................
Davies, D. D , Rev. D., Oshkosh, Wis...
Duprey, F. M..............................
Duprey, G. W..............................
Davies, Griff. R., Mid. Gran., N. Y......
Evans, David S., Gomer............ ....
Evans, Rev. Rowland H , Cambria, Wis.
Evans, R. N , Gomer.....................
Evan T. Davies, Middle Point...........
Edwards, Evan E , Leatherwood.........
Foster, Esq , Wm. J., Middle Point......
Friend......................................
Griffith, Edward P., Leatherwood.......
Howell, Mr. & Mrs. Thos H , Racine, Wis.
Howell, George, Racine, Wis............
Hughes. William, Gomer...............
Ireland, J S. ....
Jones, William S., Middle Point.........
Jones, John E., Middle Point...... .....
Jarvis, M. William........................
James, Mrs. Rev. Dr, Manchester, Eng
Jacobi, Peter..............................
Lloyd, Rev. John, Convoy...............
Lawrence, Elmer..........................
Morgan, Rev. J. Coslett..................
Morgan, J. P , Gomer....................
Morgan, J. J., Gomer....................
Mark, John................................
Meredith, Evan H , Gomer...............
Meredith, Miss Jane, Gomer............
Moore, David..............................
Meyers, Joe...............................
Oacks, Crist...............................
Owen, Prof. Hugh, Ada..................
Owen, Miss Jennie Bebb, Newark.......
Pollock, W. R..............................
Parkinson, James..........................
Pritchard. John W., Chicago............
Price, T. E , Gomer.......................
Price, Mr., Lima..........................
Russel, E E...............................
Rees, Rev Wm M.......... ....
Rees, Thomas W., Gomer...............
Roberts, Truman..........................
Rhorrig, Charles..........................
Rusklin, Theodore........................
Ridenour, B. F......... ....
Slane, W. L...............................

Towsend, E................................$
Thomas, Rev. J. G., Lima...............
Williams, Mrs. Elizabeth, (Family) Gomer
Williams, Miss Hannah, Gomer.........
Williams, Evan, Iowa... ....
Williams, John M........ ....
Wyandt, Simon.............................
Wyandt, John..............................
Walford, W. J.............................
Wagner. Peter.............................
Wigley, David B , Racine, Wis..........
Wing, Mr., F. Wayne, Ind.............
York, A. M.................................

Total..... $281 75

STRANGERS FOR BELL.

Butler, John................................$
Clark, Henry...............................
Derison, Sam...............................
Drury, C. M................................
Denison, Charles.................. ......
Gengler, J. ....
Griffith, T. Solomon. Utica, N. Y.. .....
Jones, Hon John J., Castleton, Vt......
Jones, Rev. David M., Fair Haven, Vt...
Johnson, A. C..............................
Muller, Chas ....
Protsman, William T.......................
Peiffer, Dr., Elgin.........................
Roth, Frank................ ....
Slane, W. S.................................
Slenty. Isaac...............................
Shanley, D. D............ ....
Waller, J.................. ....

Total..... $9 85

CRYNODEB O'R DERBYNIADAU.

Mewn arian o	Salem	$15,094 74
	Seion	680 60
	Horeb	641 01
	Bethel	179 00
	Yr Eglwys Presbyteraidd	121 40
	Van Wert	293 00
	Delphos	122 50
	Columbus	78 00
	Cincinnati	110 00
	Gylch Jackson	220 10
	gan ddieithriaid Eraill	281 75
	Ddieithriaid at y Gloch	9 85
Casglwyd at y Carpet gan y chwiorydd		295 00
Casgliad Agored ddydd yr Agoriad		44 86
Am lechau gan Mr. R. O. Evans		1 20
	Cyfanswm mewn arian	18,173 01
Mewn gwaith oddi wrth Salem		1,189 50
Gwaith tu allan i Salem		22 50
	Cyfanswm yr oll	$19,385 01

Daeth yr holl addewedion i mewn ond $12.00 a'r rhai hyny gan ddieithriaid tu allan i'r cylch.

Y TALIADAU.

I'r Cymerwr (Contractor) sef J. S. Zook, Van Wert.....$1
I'r Cynllunydd (Architect) sef Wing & Mahurin, Ft. Wayne, Ind.........
I Mr. David W. Evans am Dir (land) $75 00 Symud y cae (moving fence) $9.15.........
Am adurno y muriau oddi mewn, fel frescoing i O J. Kover & Son, Ft. Wayne.........
Am yr Organ i Barkhoff Co , Latrobe, Pa.........
I Schwabb and Sercomb, Milwaukee, Wis., am Furnaces
Am Ddodrefn (Furniture) i Nat. Church Furniture, Richmond, Ind., $485 00. A. H Andrews, Chicago, chairs and pulpit $300 00 W E Jones & Son, chairs $68.87
I Buckeye Bell Co. Cincinnati am gloch.........
Von Geritchen Art Glass Co , Columbus, Ffenestri.........
I Edwards Co. am lechi (Slates).........
Buirgton Gas Machine and fixtures.........
Mr. James O. Roberts, Van Wert, Carpet.........
Edwards & Jones, Fence.........
Logan Bricks.........
I H. Malick, surveying.........
Freight, (cludiad) on plans.........
Pipes.........
Mr. D T. Jones, Lumber.........
Profi (testing Organ).........
Amos Price, gwaith (labor).........
Varnish and varnishing.........
Herman Ricker, Delphos, Lumber.........
Treuliau yr agoriad, (Dedication Expenses).........
Gas fitting and light holders.........
John W. Jones, gwaith, (labor).........
D. T Jones, gwaith, (labor).........
John Ringwald.........
Stone.........
DeLong & Kline.........
Llog (Interest).........
Evan Foster, gwaith, (labor).........
I Delphos am ddrysau a choed (doors and lumber).........
John E Davies, gwaith, (labor).........
Basket and Tablecloth.........
Jones & Jones, Amrywiaeth (Sundries) labor, cement, Seel-ceiling, nails, locks, etc.........

CRYNODEB BYR O HANES YR EGLWYS.

Dechreuad yr Achos—Tad y Sefydliad--Cynydd yr Eglwys--Ei Gweinidogion--Ei Diaconiaid--Y Capel Cyntaf. Yr Ail Gapel--Y Capel Presenol.

Mae cychwyniad y sefydliad ar achos crefyddol yn gyfamserol. Dechreuad y naill a'r llall oedd dyfodiad Mri. William Bebb, Thomas Morris, a Richard Jervis, a'u teuluoedd i'r lle yn Ebrill, 1848. Cadwyd moddion crefyddol ganddynt yn nghaban log Mr. Morris y Sabboth cyntaf, a chadwyd Seiat am 2 o'r gloch y dydd Mercher canlynol, a pharhawyd i'w chadw yn mlaen gyda chysondeb. Wedi chwe' mis o gadw y moddion yn y caban, dechreuwyd eu cadw ar gylch; ond yn fuan daethant yn gyfan-gwbl i dy Mr. Bebb.

Gan mai efe a ystyrir yn dad y sefydliad, yn fydol a chrefyddol, nid anmhriodol fyddai ychydig grybwyllion neillduol am dano. Ganwyd ef yn Tawelan, Llanbrynmair, Sir Drefaldwyn, G. C., Tach. 1787, (Gwel grybwylliad am y teulu yn Meth. Cymru, Cyf. 2, t. d. 346.) Pan yn 23 ml. oed symudodd gyda ei rieni i Rhiwgriafol, Penegoes; ac fel Bebb Rhiwgriafol yr adnabyddid ef. Ymfudodd i America yn 1847. Yr oedd Bebb, Llywydd Talaeth Ohio, yn gefnder iddo; ac mae yn bosibl mai ei berthynas ag ef barodd iddo ymsefydlu yn Ohio. Gan ei fod yn gysurus ei amgylchiadau prynodd dir yn helaeth, a gwerthai y tir i eraill a ddeuai yma, a rhoddai arian iddynt ar y tir.

Ei gysylltiad ef fel hyn a'r sefydliad mae'n debyg fu yn foddion i ddwyn cynifer o bobl Trefaldwyn i'r lle. Yr oedd yn un o argyhoedd-iadau crefyddol dyfnion, ac yn fanwl, penderfynol, a ffyddlon iawn

CRYNODEB O'R DERBYNIADAU.

Mewn arian o Salem	$15,094 74
Seion	680 60
Horeb	641 01
Bethel	179 00
Yr Eglwys Presbyteraidd	121 40
Van Wert	293 00
Delphos	122 50
Columbus	78 00
Cincinnati	110 00
Gylch Jackson	220 10
gan ddieithriaid Eraill	281 75
Ddieithriaid at y Gloch	9 85
Casglwyd at y Carpet gan y chwiorydd	295 00
Casgliad Agored ddydd yr Agoriad	44 86
Am lechau gan Mr. R. O. Evans	1 20
Cyfanswm mewn arian	18,173 01
Mewn gwaith oddi wrth Salem	1,189 50
Gwaith tu allan i Salem	22 50
Cyfanswm yr oll	$19,385 01

Daeth yr holl addewedion i mewn ond $12.00 a'r rhai hyny gan ddieithriaid tu allan i'r cylch.

Y TALIADAU.

I'r Cymerwr (Contractor) sef J. S. Zook, Van Wert	$11,245 62
I'r Cynllunydd (Architect) sef Wing & Mahurin, Ft. Wayne, Ind	320 00
I Mr. David W. Evans am Dir (land) $75 00 Symud y cae (moving fence) $9.15	84 15
Am adurno y muriau oddi mewn, fee frescoing i O J. Kover & Son, Ft. Wayne	327 29
Am yr Organ i Barkhoff Co., Latrobe, Pa	1500 00
I Schwabb and Sercomb, Milwaukee, Wis., am Furnaces	380 00
Am Ddodrefn (Furniture) i Nat. Church Furniture, Richmond, Ind., $485 00. A. H. Andrews, Chicago, chairs and pulpit $300 00. W. E. Jones & Son, chairs $68.87	851 87
I Buckeye Bell Co. Cincinnati am gloch	345 80
Von Geritchen Art Glass Co., Columbus, Ffenestri	776 20
I Edwards Co. am lechi (Slates)	524 45
Buington Gas Machine and fixtures	248 94
Mr. James O. Roberts, Van Wert, Carpet	290 00
Edwards & Jones, Fence	221 82
Logan Bricks	88 39
I. H. Malick, surveying	7 00
Freight, (cludiad) on plans	2 03
Pipes	12 28
Mr. D. T. Jones, Lumber	48 38
Profi (testing Organ)	12 00
Amos Price, gwaith (labor)	4 00
Varnish and varnishing	56 70
Herman Ricker, Delphos, Lumber	63 56
Treuliau yr agoriad, (Dedication Expenses)	150 00
Gas fitting and light holders	20 48
John W. Jones, gwaith, (labor)	37 00
D. T. Jones, gwaith, (labor)	6 74
John Ringwald	2 00
Stone	24 61
DeLong & Kline	10 00
Llog (Interest)	13 68
Evan Foster, gwaith, (labor)	5 75
I Delphos am ddrysau a choed (doors and lumber)	14 54
John E. Davies, gwaith, (labor)	5 00
Basket and Tablecloth	5 00
Jones & Jones, Amrywiaeth (Sundries) labor, cement, Seel-ceiling, nails, locks, etc	186 09

William J. Hughes, gwaith, (labor)......	**$ 13 00**
Cyfanswn taliadau mewn Arian.................... (*What was paid out in cash*)..........................	**$17,904 37**
Gwerth y gwaith a roddwyd gan gynulleidfa Salem.. *Value of work voluntarily given by the congregation*.....	**1189 50**
	$19,093 87
Gwaith gan rai tu allan i Salem.................... (*Work given by those outside the congregation*)...........	**22 50**
	$19,116 37
I wneyd i fynu ddiffig yn nghasgl y Chwiorydd......	**1 25**
Cyfanswm........................	**$19,117 62**
Yn aros yn llaw y Trysorydd wedi talu y cyfan.......	**~~$[illegible]~~ 39** 267.

Mai 11, 1902, pasiwyd y pethau canlynol gan y gynulleidfa:—

1. Penderfynwyd fod y gweddill o'r arian i'w defnyddio gan y Pwyllgor i roddi drws allanol ar y fynedfa i'r Seler, ac i sicrhau peiriant goleuo gyda y gwelliantau diweddaraf, ac i argraphu yr Adroddiad.

2. Penderfynwyd fod darlun o'r Gweinidog, y Capel Newydd, yr Ail Gapel, a'r Capel Cyntaf, os gellir ei gael, i fod yn yr Adroddiad

---

Y DARLUNIAU

Trwy garedigrwydd Golygydd y *Cyfaill* cafwyd benthyg *cut* o'r capel newydd i'w roddi yn yr Adroddiad. Wele enwau y rhai sydd o flaen y capel a dechreu ar y chwith:—

Mr. D. W. Evans, Mr. a Mrs. D. M. Jones, Mr. Richard Jervis, Y gweinidog a'i wraig, Mr. John T. Thomas a Mr Thomas A. Alban.

Mae y darlun o'r hen oddi wrth pencil sketch a dynwyd gan Mr. Walter Evans; ac mae y caban log yn y darlun yn cynrychioli y lle cyntaf y cadwyd moddion Cymreig yn Venedocia. Diolchwn i'n cyfaill ieuanc am hwn.